Samling af Afgørelser

DOMSTOLENS KENDELSE (Tiende Afdeling)

14. november 2013 *

»Præjudiciel forelæggelse — område med frihed, sikkerhed og retfærdighed — Bruxelleskonventionen — retligt samarbejde i civile sager — forordning (EF) nr. 44/2001 — artikel 5, nr. 1), litra b) — retternes kompetence — specielle kompetenceregler — sager om kontraktforhold — begrebet »levering af tjenesteydelser« — oplagring af varer«

I sag C-469/12,

angående en anmodning om præjudiciel afgørelse i henhold til artikel 267 TEUF, indgivet af Handelsgericht Wien (Østrig) ved afgørelse af 17. september 2012, indgået til Domstolen den 22. oktober 2012, i sagen:

Krejci Lager & Umschlagbetriebs GmbH

mod

Olbrich Transport und Logistik GmbH,

har

DOMSTOLEN (Tiende Afdeling)

sammensat af afdelingsformanden, M. Juhász, og dommerne A. Rosas (refererende dommer) og D. Šváby,

generaladvokat: E. Sharpston

justitssekretær: A. Calot Escobar,

på grundlag af den skriftlige forhandling,

efter at der er afgivet indlæg af:

— Krejci Lager & Umschlagbetriebs GmbH ved Rechtsanwalt M. Stögerer

— den østrigske regering ved C. Pesendorfer, som befuldmægtiget

— den græske regering ved S. Chala og L. Kotroni, som befuldmægtigede

— Europa-Kommissionen ved M. Wilderspin og W. Bogensberger, som befuldmægtigede,

* Processprog: tysk.

og idet Domstolen, efter at have hørt generaladvokaten, har besluttet at træffe afgørelse ved begrundet kendelse i overensstemmelse med artikel 99 i Domstolens procesreglement,

afsagt følgende

Kendelse

1 Anmodningen om præjudiciel afgørelse vedrører fortolkningen af artikel 5, nr. 1), i Rådets forordning (EF) nr. 44/2001 af 22. december 2000 om retternes kompetence og om anerkendelse og fuldbyrdelse af retsafgørelser på det civil- og handelsretlige område (EFT 2001 L 12, s. 1).

2 Anmodningen er blevet indgivet i forbindelse med en tvist mellem Krejci Lager & Umschlagbetriebs GmbH (herefter »Krejci Lager«), som er et østrigsk selskab, og Olbrich Transport und Logistik GmbH (herefter »Olbrich Transport«), der er et tysk selskab, vedrørende betaling af den pris, som er blevet opkrævet for oplægning af varer på et lager i Wien (Østrig).

Retsforskrifter

Bruxelleskonventionen

3 Artikel 5, nr. 1), i konventionen af 27. september 1968 om retternes kompetence og om fuldbyrdelse af retsafgørelser i borgerlige sager, herunder handelssager (EFT 1978 L 304, s. 17 og – den ændrede tekst – s. 77), som ændret ved konventionen af 29. november 1996 om Republikken Østrigs, Republikken Finlands og Kongeriget Sveriges tiltrædelse (EFT 1997 C 15, s. 1, herefter »Bruxelleskonventionen«), har følgende ordlyd:

»En person, der har bopæl på en kontraherende stats område, kan sagsøges i en anden kontraherende stat:

1) i sager om kontraktsforhold, ved retten på det sted, hvor den forpligtelse, der ligger til grund for sagen, er opfyldt eller skal opfyldes [...]«

Forordning nr. 44/2001

4 11. betragtning til forordning nr. 44/2001 har følgende ordlyd:

»Kompetencereglerne bør frembyde en høj grad af forudsigelighed og være baseret på sagsøgtes bopæl som det principielle kriterium, og dette kompetencekriterium bør altid kunne gøres gældende, undtagen i enkelte velafgrænsede tilfælde, hvor det på grund af sagens genstand eller af hensyn til parternes aftalefrihed er berettiget at lægge et andet tilknytningsmoment til grund. [...]«

5 12. betragtning til forordning nr. 44/2001 er sålydende:

»Som kompetencekriterium bør sagsøgtes bopæl suppleres med alternative kriterier baseret på en sags nære tilknytning til en bestemt ret eller på hensynet til god retspleje.«

6 19. betragtning til forordning nr. 44/2001 har følgende ordlyd:

»Kontinuiteten mellem Bruxelleskonventionen og denne forordning bør sikres, og i den forbindelse bør der fastsættes overgangsbestemmelser. Samme kontinuitet bør gælde med hensyn til […] Domstol[en]s fortolkning af Bruxelleskonventionen […]«

7 Kompetencereglerne i forordning nr. 44/2001 findes i forordningens kapitel II, som udgøres af artikel 2-31.

8 Under nævnte kapitel II's afdeling 1, der har overskriften »Almindelige bestemmelser«, fastsætter artikel 2, stk. 1, i forordning nr. 44/2001 følgende:

»Med forbehold af bestemmelserne i denne forordning skal personer, der har bopæl på en medlemsstats område, uanset deres nationalitet, sagsøges ved retterne i denne medlemsstat.«

9 Artikel 3, stk. 1, i forordning nr. 44/2001 bestemmer:

»Personer, der har bopæl på en medlemsstats område, kan kun sagsøges ved retterne i en anden medlemsstat i medfør af de regler, der er fastsat i afdeling 2-7.«

10 Under samme kapitel II's afdeling 2 med overskriften »Specielle kompetenceregler« fastsætter artikel 5 i forordning nr. 44/2001 følgende:

»En person, der har bopæl på en medlemsstats område, kan sagsøges i en anden medlemsstat

1) a) i sager om kontraktforhold, ved retten på det sted, hvor den forpligtelse, der ligger til grund for sagen, er opfyldt eller skal opfyldes

   b) ved anvendelsen af denne bestemmelse, og medmindre andet er aftalt, er opfyldelsesstedet for den forpligtelse, der ligger til grund for sagen:

      — ved salg af varer, det sted i en medlemsstat, hvor varerne i henhold til aftalen er blevet leveret eller skulle have været leveret

      — ved levering af tjenesteydelser, det sted i en medlemsstat, hvor tjenesteydelserne i henhold til aftalen er blevet leveret eller skulle have været leveret

   c) er litra b) ikke relevant, finder litra a) anvendelse. [...]«

11 Under nævnte kapitel II's afdeling 6, der har overskriften »Enekompetence«, bestemmer artikel 22 i forordning nr. 44/2001 følgende:

»Enekompetente, uden hensyn til bopæl, er:

1) i sager om rettigheder over fast ejendom samt om leje eller forpagtning af fast ejendom, retterne i den medlemsstat, på hvis område ejendommen er beliggende.

[...]«

Tvisten i hovedsagen og det præjudicielle spørgsmål

12 Krejci Lager, som er beliggende i Wien, indbragte en sag for Bezirksgericht für Handelssachen Wien (den regionale domstol for handelssager i Wien) med påstand om, at Olbrich Transport, der er beliggende i Gornau (Tyskland), til Krejci Lager skal betale et beløb svarende til prisen for oplagring af de varer, som blev oplagt på et lager, der tilhører Krejci Lager, og som er beliggende i Wien. Beløbet vedrører perioden mellem uge 40 og uge 52 i kalenderåret 2008. Prisen for oplagringen blev af sagsøgeren fastsat til 325 EUR.

13 Bezirksgericht für Handelssachen Wien fastslog, at den ikke havde international kompetence, og afviste sagen. Retten fandt, at sagen i medfør af artikel 5, nr. 1), i forordning nr. 44/2001 skulle indbringes for retten på opfyldelsesstedet for den pågældende kontraktmæssige forpligtelse. Denne forpligtelse omfatter betaling af prisen for oplagring, der udgør pengeskyld svarende til den ret, hvorpå sagen er støttet.

14 Samme førstesinstansret er af den opfattelse, at pengeskyld som den i hovedsagen omhandlede efter østrigsk ret skal kvalificeres som »sendeskyld«, der skal erlægges på skyldnerens bopæl. Således befinder »det sted, hvor den forpligtelse, der ligger til grund for sagen, […] skal opfyldes« som omhandlet i artikel 5, nr. 1), litra a), i forordning nr. 44/2001, sig i Tyskland, og følgelig er de østrigske retter ikke kompetente til at træffe afgørelse om tvisten i hovedsagen.

15 Sagsøgeren i hovedsagen har appelleret denne afgørelse til Handelsgericht Wien (handelsretten i Wien), idet selskabet har gjort gældende, at artikel 5, nr. 1), litra a), i forordning nr. 44/2001 ikke finder anvendelse på de i hovedsagen omhandlede faktiske omstændigheder. Sagsøgeren er af den opfattelse, at oplagringsaftalen udgør en aftale om levering af tjenesteydelser. I overensstemmelse med forordningens artikel 5, nr. 1), litra b), er opfyldelsesstedet for en sådan aftale derfor det sted, hvor tjenesteydelsen er blevet leveret. Det fremgår af forelæggelsesafgørelsen, at sagsøgte i hovedsagen derimod har gjort gældende, at oplagringsaftalen ikke indebærer en levering af tjenesteydelser, men at der stilles plads til rådighed.

16 Den forelæggende ret har anført, at den er sidsteinstansret i de sager, hvor sagsgenstandens værdi er under 5 000 EUR. Den er imidlertid af den opfattelse, at spørgsmålet om fortolkning af EU-retten ikke kan besvares med en sådan klarhed, at besvarelsen ikke giver anledning til nogen rimelig tvivl.

17 Under disse omstændigheder har Handelsgericht Wien besluttet at udsætte sagen og forelægge Domstolen følgende præjudicielle spørgsmål:

»Er en aftale om oplagring af varer en aftale om »levering af tjenesteydelser« som omhandlet i artikel 5, nr. 1), litra b), i […] forordning […] nr. 44/2001 […]?«

Om det præjudicielle spørgsmål

18 I medfør af artikel 99 i Domstolens procesreglement kan Domstolen – såfremt besvarelsen af et præjudicielt spørgsmål klart kan udledes af retspraksis eller ikke giver anledning til nogen rimelig tvivl – til enhver tid på forslag fra den refererende dommer og efter at have hørt generaladvokaten beslutte at træffe afgørelse ved begrundet kendelse. Domstolen finder, at der i den foreliggende sag bør gøres brug af denne bestemmelse.

19 Med sit spørgsmål ønsker den forelæggende ret nærmere bestemt oplyst, om artikel 5, nr. 1), litra b), andet led, i forordning nr. 44/2001 skal fortolkes således, at en aftale om oplagring af varer udgør en aftale om levering af tjenesteydelser i denne bestemmelses forstand.

20 Indledningsvis bemærkes, at artikel 5, nr. 1), i forordning nr. 44/2001 fastsætter en speciel kompetenceregel i sager om kontraktforhold. Tildelingen af denne specielle kompetence, der kan benyttes efter sagsøgerens valg, og som supplerer det generelle kriterium om, at det er retterne i den stat, hvor sagsøgte har sin bopæl, der er kompetente, er begrundet med tilstedeværelsen, i visse velafgrænsede tilfælde, af et snævert tilknytningsled mellem en tvist og den ret, som kan dømme i sagen (jf. i denne retning dom af 9.7.2009, sag C-204/08, Rehder, Sml. I, s. 6073, præmis 32).

21 Det bemærkes, at det fremgår af Domstolens praksis, at opfyldelsesværnetinget også kan anvendes, når der mellem parterne er tvist om eksistensen af den aftale, som det indtalte krav støttes på (jf. for så vidt angår Bruxelleskonventionen dom af 4.3.1982, sag 38/81, Effer, Sml. s. 825, præmis 8).

22 Når den forpligtelse, som karakteriserer den omtvistede aftale, er et salg af varer eller en levering af tjenesteydelser, bestemmer artikel 5, nr. 1), litra b), i forordning nr. 44/2001, at en person, der har bopæl på en medlemsstats område, i henhold til en sådan aftale kan sagsøges ved retten i en anden medlemsstat, hvor nævnte aftales karakteristiske forpligtelse er blevet opfyldt eller skulle have været opfyldt. For så vidt angår opfyldelsesstedet for forpligtelser i henhold til aftaler om levering af tjenesteydelser definerer nævnte forordnings artikel 5, nr. 1), litra b), andet led, således selvstændigt dette tilknytningskriterium med henblik på at styrke formålet om tilvejebringelse af ensartede regler for retternes kompetence og formålet om forudsigelighed (jf. i denne retning Rehder-dommen, præmis 33 og 36, samt dom af 11.3.2010, sag C-19/09, Wood Floor Solutions Andreas Domberger, Sml. I, s. 2121, præmis 23 og 26).

23 Det fremgår af de oplysninger, som den forelæggende ret har fremsendt til Domstolen, at den i hovedsagen omhandlede aftale vedrører oplagring af varer. Den forelæggende ret har bl.a. anført, at den skal løse problemet med sin internationale kompetence i en situation, hvor de varer, der tilhører sagsøgte i hovedsagen, som er et tysk selskab, blev oplagt på et lager i Østrig.

24 For at afgøre, om en sådan situation er omfattet af artikel 5, nr. 1), litra b), andet led, i forordning nr. 44/2001, bør det undersøges, om oplagring af varer udgør »levering af tjenesteydelser« i denne bestemmelses forstand.

25 Det må fastslås, at dette er tilfældet.

26 Det bemærkes nemlig, at det fremgår af Domstolens praksis, at tjenesteydelsesbegrebet i artikel 5, nr. 1), litra b), andet led, i forordning nr. 44/2001 i det mindste indebærer, at den part, som præsterer tjenesteydelserne, udøver en nærmere bestemt virksomhed mod vederlag (dom af 23.4.2009, sag C-533/07, Falco Privatstiftung og Rabitsch, Sml. I, s. 3327, præmis 29).

27 I denne henseende bemærkes, således som den østrigske og den græske regering samt Europa-Kommissionen har gjort gældende i deres skriftlige indlæg, at det fremherskende element i en oplagringsaftale udgøres af det forhold, at lagerholderen forpligter sig til at oplagre de omhandlede varer for den anden aftaleparts regning. Denne forpligtelse indebærer således en nærmere bestemt virksomhed, der i det mindste består i at modtage varer med henblik på at opbevare dem på et sikkert sted og tilbagelevere dem i en passende stand til den anden aftalepart.

28 Hvad angår argumentet om, at genstanden for den omhandlede aftale alene er at stille plads til rådighed, bemærkes, at inden for rammerne af en procedure i henhold til artikel 267 TEUF, der er baseret på en klar adskillelse mellem de nationale retters og Domstolens funktioner, henhører enhver bedømmelse af sagens faktiske omstændigheder under den nationale rets kompetence. Domstolen har nærmere bestemt alene kompetence til at træffe afgørelse vedrørende fortolkningen og gyldigheden af en EU-retsakt med udgangspunkt i de faktiske omstændigheder, som den nationale ret har anført i forelæggelsen (dom af 8.5.2008, sag C-491/06, Danske Svineproducenter, Sml. I, s. 3339, præmis 23, og af 10.11.2011, forenede sager C-319/10 og C-320/10, X og X BV, Sml. I, s. 167, præmis 29).

29 Det fremgår af oplysningerne i forelæggelsesafgørelsen, at den i hovedsagen omhandlede aftale ikke vedrører leje af lokaler, men oplagring af varer. Foruden at det ikke tilkommer Domstolen at rejse tvivl om denne vurdering af de faktiske omstændigheder, bemærkes desuden, at den retslige kompetence for så vidt angår førstnævnte type af aftaler under alle omstændigheder er reguleret i artikel 22, nr. 1), i forordning nr. 44/2001, der vedrører enekompetence i sager om leje eller forpagtning af fast ejendom (jf. for så vidt angår Bruxelleskonventionen dom af 15.1.1985, sag 241/83, Rösler, Sml. s. 99, præmis 24, og af 26.2.1992, sag C-280/90, Hacker, Sml. I, s. 1111, præmis 10), og i henhold til hvilken retterne i den medlemsstat, på hvis område ejendommen er beliggende, er enekompetente.

30 Henset til ovenstående betragtninger skal det forelagte spørgsmål derfor besvares med, at artikel 5, nr. 1), litra b), andet led, i forordning nr. 44/2001 skal fortolkes således, at en aftale om oplagring af varer som den i hovedsagen omhandlede udgør en aftale om »levering af tjenesteydelser« i denne bestemmelses forstand.

Sagens omkostninger

31 Da sagens behandling i forhold til hovedsagens parter udgør et led i den sag, der verserer for den forelæggende ret, tilkommer det denne at træffe afgørelse om sagens omkostninger. Bortset fra nævnte parters udgifter kan de udgifter, som er afholdt i forbindelse med afgivelse af indlæg for Domstolen, ikke erstattes.

På grundlag af disse præmisser kender Domstolen (Tiende Afdeling) for ret:

Artikel 5, nr. 1), litra b), andet led, i Rådets forordning (EF) nr. 44/2001 af 22. december 2000 om retternes kompetence og om anerkendelse og fuldbyrdelse af retsafgørelser på det civil- og handelsretlige område skal fortolkes således, at en aftale om oplagring af varer som den i hovedsagen omhandlede udgør en aftale om »levering af tjenesteydelser« i denne bestemmelses forstand.

Underskrifter